

El paisaje
en la pintura de
**PORCAR
LAHUERTA
LOZANO**

Castellano / Valencià / English

1

4

7

La exposición ***El paisaje en la pintura de Porcar, Lahuerta y Lozano*** reúne medio centenar de obras de tres artistas valencianos clave: Juan Bautista Porcar (Castellón de la Plana, 1889-1974), Genaro Lahuerta (Valencia, 1905-1985) y Francisco Lozano (Antella, 1912-Valencia, 2000). Los lienzos muestran el asunto que vertebró quizá la parte más celebrada de su producción: el paisaje. Los tres pertenecen al grupo diverso y heterogéneo que en la actualidad se conoce como «renovadores del paisaje de mitad del siglo XX». Son pintores a caballo entre herencia y transformación. En su propuesta plástica se puede rastrear la deuda contraída con la pintura valenciana del entresiglos XIX-XX, de la misma forma que la vinculación de su paisaje con axiomas esgrimidos por la vanguardia europea.

Para muchos artistas la voluntad de construir de nuevo la idea de paisaje surgió por una reacción frente a la sombra demasiado alargada de la obra de Sorolla; la

necesidad de ruptura ante el entonces académico e institucional «sorollismo». Genaro Lahuerta, como artista adscrito a la generación de los años 30, centra el discurso, mientras Porcar conformó una primera ola de reinterpretación paisajística, y Lozano la tercera.

Porcar, pintor formado entre Valencia y Barcelona, se sumó en un principio al primer «clasicismo mediterráneo» adoptado por el *noucentisme*. Tras la Guerra Civil se convirtió en un paisajista casi absoluto. En su obra no hay asuntos, solo existe paisaje en sí mismo. Se alejó de la interpretación del mar como medio de subsistencia del pescador, entretenimiento de la población y destino del veraneante burgués, y se acercó al puerto, a la dársena solitaria sin actividad pesquera. Tampoco entendió la tierra como una extensión del arduo trabajo del campesino. El artista dedicó sus telas a la tierra montañosa, los pasos a nivel y a los caminos que se pierden en la lejanía.

Genaro Lahuerta y Francisco Lozano procuraron la ruptura con el estereotipo pictórico perpetuado aproximándose conceptualmente a los postulados telúricos noventayochistas esgrimidos por Azorín, quien asoció alma nacional y sobriedad paisajística de interior. En la plástica se decantaron por un lenguaje *fauve*, *cezanniano*, protocubista y expresionista, aunque con una manera muy distinta de enfrentarse al lienzo. Mientras Lahuerta estructura estratos de terreno árido y construye volúmenes a través de zonas cromáticas, Lozano prefirió dar protagonismo a la arena de la duna mediterránea salpicada de colorida vegetación.

La muestra pone de manifiesto la personalidad de cada pintor: tres artistas con rúbricas paisajísticas muy distintas, pero con anhelo de modernidad común.

L'exposició ***El paisatge en la pintura de Porcar, Lahuerta i Lozano*** reuneix mig centenar d'obres de tres artistes valencians clau: Juan Bautista Porcar (Castelló de la Plana, 1889-1974), Genaro Lahuerta (València, 1905-1985) i Francisco Lozano (Antella, 1912-València, 2000). Els llenços mostren l'assumpte que va vertebrar potser la part més celebrada de la seua producció: el paisatge. Els tres pertanyen al grup divers i heterogeni que en l'actualitat es coneix com «renovadors del paisatge de meitat del segle XX». Són pintors a cavall entre herència i transformació. En la seua proposta plàstica es pot rastrejar el deute contret amb la pintura valenciana d'entresegles XIX-XX, de la mateixa manera que la vinculació del seu paisatge amb axiomes esgrimits per l'avantguarda europea.

Per a molts artistes la voluntat de construir de nou la idea de paisatge va sorgir per una reacció davant l'ombra massa allargada de l'obra de Sorolla; la necessitat

de ruptura davant el llavors acadèmic i institucional «sorollisme». Genaro Lahuerta, com a artista adscrit a la generació dels anys 30, centra el discurs, mentre Porcar va conformar una primera ona de reinterpretació paisatgística, i Lozano la tercera.

Porcar, pintor format entre València i Barcelona, es va sumar en un principi al primer «classicisme mediterrani» adoptat pel *noucentisme*. Després de la Guerra Civil es va convertir en un paisatgista quasi absolut. En la seua obra no hi ha assumptes, sols existeix paisatge en si mateix. Es va allunyar de la interpretació de la mar com a mitjà de subsistència del pescador, entreteniment de la població i destinació de l'estiuejant burgés, i es va acostar al port, a la dàrsena solitària sense activitat pesquera. Tampoc va entendre la terra com a una extensió de l'ardu treball del camperol. L'artista va dedicar les seues teles a la terra muntanyosa, els passos a nivell i als camins que es perden en la llunyania.

Genaro Lahuerta i Francisco Lozano van procurar la ruptura amb l'estereotip pictòric perpetuat aproximant-se conceptualment als postulats tel·lúrics norantahuitistes esgrimits per Azorín, qui va associar ànima nacional i sobrietat paisatgística d'interior. En la plàstica es decantaren per un llenguatge *fauve*, *cezannià*, protocubista i expressionista, encara que amb una manera molt distinta d'enfrontar-se al llenç. Mentre Lahuerta estructura estrats de terreny àrid i construeix volums a través de zones cromàtiques, Lozano va preferir donar protagonisme a l'arena de la duna mediterrània esguitada de colorida vegetació.

La mostra posa de manifest la personalitat de cada pintor: tres artistes amb rúbriques paisatgístiques molt diverses, però amb anhel de modernitat comuna.

The exhibition *Landscape in the Painting of Porcar, Lahuerta and Lozano* brings together some fifty works by three key Valencian artists: Juan Bautista Porcar (Castellón de la Plana, 1889–1974), Genaro Lahuerta (Valencia, 1905–1985) and Francisco Lozano (Antella, 1912–Valencia, 2000), showing the subject that formed the backbone of perhaps the most famous part of their output: landscape. All three belong to the varied and disparate group now known as mid-twentieth-century modernizers of landscape painting. They are painters midway between heritage and transformation. In their artistic approach we can trace their debt to Valencian painting of the period straddling the turn of the twentieth century, as well as how their landscapes are linked to principles deployed by the European avant garde.

For many artists, the desire to construct a new idea of landscape arose from a reaction against the excessively long shadow of Sorolla's work: the need to break away

from what by then had become academic and institutional “Sorollism”. Genaro Lahuerta, as an artist affiliated to the generation of the 1930s, stands at the centre of this discourse, while Porcar gave shape to a first wave of reinterpretation of landscape, and Lozano to a third.

Porcar, a painter trained in Valencia and Barcelona, initially aligned himself with the early “Mediterranean classicism” adopted by Catalan *Noucentisme*. After the Civil War he became almost exclusively a landscape artist. There are no subjects in his work, just the landscape in itself. He moved away from interpreting the sea as a means of subsistence for fishermen, entertainment for the populace and a summer resort for the middle classes, and towards the port, the deserted dock with no fishing activity. Nor did he see the land as an extension of the arduous work of peasants. He devoted his canvases to mountainous terrain, level crossings and paths disappearing into the distance.

Genaro Lahuerta and Francisco Lozano sought to break away from the continuing painterly stereotype by moving closer to the telluric premises of the Generation of '98 invoked by Azorín, who associated the soul of the nation with the sober landscape of the interior. Visually, they opted for a *fauvist, Cézannian, proto-cubist* and expressionist idiom, though with very different ways of addressing the canvas. While Lahuerta assembled layered structures of arid terrain and constructed volumes through areas of colour, Lozano preferred to give pride of place to the sand of Mediterranean dunes dotted with colorful vegetation.

The show reveals the personality of each painter: three artists with very different signature styles as landscapists, but a common yearning for modernity.

Fundación Bancaja

Plaza Tetuán, 23

www.fundacionbancaja.es

